

Студент 4 курсу
факультету економіки і права ХНЕУ

Ш Л Я Х И П І Д В И Щ Е Н Н Я Я К О С Т І Р О Б О Ч О Ї С И Л И

Анотація. Розглянуто проблеми якості робочої сили в Україні на сучасному етапі, визначено економічну сутність та особливості поняття якості робочої сили. Наведено основні заходи щодо підвищення якості робочої сили.

Аннотация. Рассмотрены проблемы качества рабочей силы в Украине на современном этапе, определены экономическая сущность и особенности понятия качества рабочей силы. Приведены основные мероприятия по повышению качества рабочей силы.

Annotation. The problems of the labour force quality in Ukraine at the present stage have been discussed the economic essence and peculiarities of the concept of the labour force quality have been determined. The main measures for improving the labour force quality have been proposed.

Ключові слова: робоча сила, якість робочої сили, механізм регулювання якості робочої сили, напрями підвищення якості робочої сили.

Проблема якості робочої сили зараз має універсальний характер. В умовах високої конкуренції на ринку виграє той, у кого якість продукту, що випускається, буде краща, продуктивність праці – вища, а управління підприємством – ефективніше. Ці показники безпосередньо залежать від якості робочої сили. Саме тому актуальність даної статті не

Наукові праці О. Грішнкової, М. Мурашко, М. Кравченко, В. Осипової, Г. Завіновської, Л. Лозовського є значним внеском у розвиток даного питання. Проте проблема якості робочої сили потребує подальшого дослідження.

Метою даного дослідження є теоретичне обґрунтування та визначення основних напрямів підвищення якості робочої сили в сучасних умовах.

Якісною робочою силою з високою загальною і професійною освітою та задовільними фізичними, психофізіологічними й фізіологічними характеристиками Україна завжди могла похвалитися. Проте в останні роки, після системної кризи, яка вкрай негативно позначилася на всіх аспектах життєдіяльності суспільства, робоча сила нашої країни почала втрачати ті складові, які забезпечують її високу якість.

Економічний словник поняттю "робоча сила" дає таке визначення: загальна кількість осіб у працездатному віці від 16 років і до прийнятого віку виходу на пенсію, працюючих чи безробітних, виключаючи непрацездатних [1].

Побудова соціально орієнтованої ринкової економіки в Україні та підвищення її конкурентоспроможності потребують адекватної якості робочої сили.

У свою чергу, якість робочої сили за О. Грішнковою – це сукупність людських характеристик, що виявляються в процесі праці та включають кваліфікацію й особисті та ділові риси працівника: фізичні характеристики (стан здоров'я, вік та ін.), розумові (інтелектуальні) здібності, здатність адаптуватися, гнучкість, мобільність, мотивованість, інноваційність, професійну придатність, здатність навчатися, відповідальність, дисциплінованість, працездатність тощо [2].

О. Жадан вважає, що при характеристиці поняття якості робочої сили необхідно мати на увазі такі її особливості:

- 1) формування робочої сили високої якості потребує від самої людини та всього суспільства значних витрат;
- 2) у сучасних умовах якість робочої сили є головним чинником економічного зростання;
- 3) робоча сила у вигляді навичок і здібностей є певним запасом, тобто може накопичуватися;

4) інвестиції в кваліфікаційний комплекс робочої сили і здоров'я працівника забезпечують, як правило, його власникові одержання в майбутньому більш високого доходу;

5) якісні характеристики робочої сили, з одного боку, зазнають фізичного і морального зносу, а з іншого – здатні накопичуватися та примножуватися;

6) характер і види вкладень у людину обумовлені історичними, національними, культурними особливостями та традиціями. Але лише ті вкладення можуть бути визнані інвестиціями в робочу силу, що суспільно доцільні й економічно необхідні [3].

Слід зазначити, що на сьогоднішній день механізм регулювання якості робочої сили є не досить ефективним, що, в свою чергу, гальмує підвищення конкурентоспроможності у сфері праці. Саме тому виникла необхідність у формуванні механізму, який зможе регулювати якість робочої сили, а також урахувати всі сучасні тенденції розвитку ринку праці та забезпечувати зростання конкурентоспроможності робочої сили країни.

На основі викладеного матеріалу, автор пропонує такі заходи щодо підвищення якості робочої сили:

посилення ролі державної служби зайнятості в регулюванні процесів на ринку праці шляхом співпраці з роботодавцями та з органами освіти;

розроблення й упровадження системи внутрішньої оцінки працівників, переорієнтованої на кінцевий результат та індивідуальні професійні досягнення;

налагодження за участю роботодавців моніторингу якості підготовки кадрів вищими та професійно-технічними навчальними закладами й доведення його результатів до навчальних закладів і громадськості;

визначення разом із роботодавцями перспективних вимог до рівня знань, умінь та навичок працівників у розрізі професій шляхом удосконалення змісту кваліфікаційних характеристик, участі у розробленні державних стандартів вищої та професійно-технічної освіти;

підвищення якості професійної підготовки кадрів вищими та професійно-технічними навчальними закладами й оновлення та модернізація їх навчально-виробничої бази, вдосконалення кваліфікаційних характеристик професій і

змісту професійної освіти, запровадження незалежної кваліфікаційної атестації випускників вищих та професійно-технічних навчальних закладів, залучення роботодавців до участі в підготовці кадрів, формуванні змісту навчання, проведенні кваліфікаційної атестації випускників навчальних закладів;

створення системи безперервного професійного навчання впродовж трудового стажу;

розвиток внутрішньовиробничого навчання працівників організацій, а також випереджаючого професійного навчання працівників, що підлягають звільненню;

сприяння підприємствам у здійсненні професійної підготовки, перепідготовки та підвищенні кваліфікації працівників шляхом спрощення дозвільної системи на здійснення підприємствами освітньої діяльності.

Таким чином, у ході наукового дослідження автором було розкрито сутність поняття якості робочої сили, основні характеристики даного поняття, а також визначено шляхи підвищення якості робочої сили. І від того, наскільки раціонально буде функціонувати механізм регулювання якості робочої сили, залежить подальший розвиток даної категорії.

Наук. керівн. Кожанова Є. П.

- Л і т е р а т у р а:** 1. Райзберг Б. А. Современный экономический словарь / Б. А. Райзберг, Л. Ш. Лозовский, Е. Б. Стародубцева. – 2-е изд., испр. – М. : ИНФРА-М, 1999. – 479 с.
2. Грішнова О. А. Людський капітал: формування в системі освіти і професійної підготовки / О. А. Грішнова. – К. : Тов. "Знання", 2001. – 254 с.
3. Жадан О. В. Економіка праці та соціально-трудові відносини : навч. посібн. / О. В. Жадан. – Х. : Вид. ХарРІНАДУ "Магістр", 2008. – 360 с.